

MÁRTA MATILD

A VÁLTOZTATÁS HANGJAI – ELLENKULTURÁLIS ERŐK VIZSGÁLATA A
HIPPIKTŐL A KULTURÁLIS KREATÍVOKIG

A társadalmi rend fennállásának és működésének alapvető feltétele, hogy rendelkezzen egy törvénybe foglalt norma- és értékrendszerrel, amely aztán iránymutatóként szolgál az adott társadalom tagjai számára. Ez a legitimált irányelv azonban a történelem során sosem érte el, sosem érheti el azt a szintet, ami mindenki számára elfogadható. Lehetetlen megteremteni azokat a politikai és erkölcsi nézeteket, amelyekkel a társadalom minden egyes tagja képes azonosulni. Ez az állapot szolgáltat magyarázatot a szub- és ellenkultúrák létrejöttére. Kérdéses, hogy a kulturális változásokat mennyire befolyásolták a fent leírt állapotok során megszólalni vágyó alternatív megközelítések képviselői. Egyáltalán kik ők, milyen értékek köré szerveződtek? Az ő reakciójuk, kritikájuk jelentőségét mennyire értékelték alul, illetve felül az elmúlt korok társadalmi és hogyan viszonyulunk hozzájuk ma?

Dolgozatom céljaként azt tűztem ki, hogy az 1960-as évek hippimozgalma és a 20. században kibontakozó új társadalmi erő, a „Kulturális Kreatívok” köré építve jelenítsek meg egy képet a ma tapasztalható környezetvédelmi és a 20. század második felében kibontakozó alternatív társadalmi megmozdulásokról. Ehhez – a szakirodalom tanulmányozásán túl – egyéni interjúkat is készítettem olyan emberekkel, akik országosan (Greenpeace Magyarország sajtósóvivője), a város szintjén (szegedi Védegylet koordinátora) és a Felnőttképzési Intézet (Fiatal Andragógusok Közhasznú Egyesülete) hallgatói közül gondolkodnak másképp.

Egy modern kultúra, például az európai és az amerikai kultúra, keretei az általam vizsgált időszakban többnyire szabad folyást engedtek az ellenkulturális áramlatok kialakulásának. Egy szigorítottabb szabályrendszer szerint berendezkedett kultúrában viszont gátat szabnak az egyéni gondolkodók változtatási kísérleteinek. A társadalom önszerveződő, alsó rétegeinek újfajta szemlélete azonban képes pozitív változtatásokat gyakorolni a domináns kultúrára. A 21. századból visszatekintve pedig megállapítást nyer, hogy ezek a változtatások viszik előre a kultúrát.